

Sunnhetsmerking av matvarer i Norge

Positive og utfordrende sider ved symbolmerking

Ansvar, praktiske sider, utforming, produktkategorier og informasjon

Anne Katrine Wahl, leder av Kostforum

Anne.wahl@diabetes.no

Kostforum - hvem er vi?

Et samarbeidsorgan med fem sentrale organisasjoner med interesse for kosthold og helse

Mål: det skal bli enklere å ta sunne matvalg

Norges Diabetesforbund – Norges Astma og allergiforbund - Landsforeningen for hjerte- og lungesyke - Nasjonalforeningen for folkehelsen - Kreftforeningen

Hvorfor symbolmerking?

- Enormt utvalg av varer i butikker, kafeer, bensinstasjoner osv.
- Varedeklarasjonene vanskelig å forstå og ofte ufullstendig
- Vanskelig å sammenligne produkter
- Mange ulike budskap på forpakningene
- Forbruker forvirret om hva som egentlig er sunt

Positive sider

Effekt på folkehelsen

- Australia - 235 tonn salt ble fjernet gjennom å tilpasse innholdet i 12 frokostblandinger etter kriteriene i "Tick"- standarden

Williams et al Health Promotion International 18:51-6, 2003.

- New Zealand - 33 tonn salt ble fjernet etter å ha tilpasset 23 frokostblandinger, brød og margarin

Young et al, Health Promotion International, 17:13-19, 2002.

Positive sider

- Lett synlig
- Enklere å velge sunt
- Enklere å sammenligne "like" produkter
- Kriterier i forhold til fett, salt, sukker og fiber
- Symbolet garanterer kvalitet
- Stimulerer industrien til å lage sunnere matvarer
- Sverige: økt salg av nøkkelhullsprodukter
- Dårlig språkforståelse – symboler viktig

Positive sider (eks fra Sverige)

- Ferdigmat

- Menyner på restaurant

- Kundeaviser

- Oppskrifter i butikk

Utfordringer/negative sider

- Noen matvarer er ikke med (is, sorbet, kjeks)
Oljer, flytende margarin, sauser, dressinger, egg, nøtter, fruktdrikker
- Ikke lik merking i alle nordiske land
- God markedsføring nødvendig – har ingen betydning hvis forbruker ikke vet hva det betyr
- "Jungel": mange har egne merker i tillegg
- Mye mat kan være usunn i feil mengder

Ansvar og styring av ordningen?

- Offentlig styrt eller av en frivillig organisasjon?
- Lisens eller gratis for produsentene?
- EU-regler: symbolmerking er "frivillig"
- Stikkprøver eller "passe på hverandre"?
(erfaringer viser at konkurrentenes produkter "voktes" nøye)
- Hvem styrer markedsføringen? (erfaringer viser at produsentene tar størstedelen av dette på reklamebudsjettet)

Hva mener Kostforum er best for Norge:

For å få til en god merkeordning, må den støttes opp av forbrukere, næringsmiddelindustri, kjedene, fagpersoner og myndighetene.

Staten bør styre en merkeordning

Om ikke ett felles nordisk merke er mulig, så blir vi vel enige om like kriterier ?